

Aan
de gemeenteraad

Datum 14 juli 2020
Zaaknummer InProces BBV: 2020-0089539
Betreft Raadsinformatiebrief Verkenning Werkende Armen

Vergadering van

Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Pijler Sociale Leefomgeving
Kernteam/Opgave: Stad - Zorg & Ondersteuning
Auteur: Patricia Savenije
E-mail: p.savenije@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Patricia Savenije
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Gemeente Dordrecht is verantwoordelijk voor oa. preventie, vroegsignalering, informatie- en advies, en het bevorderen van participatie.

GR Drechtsteden is verantwoordelijk voor beleid en uitvoering van de P-wet, de Wgs en het Wmo maatwerk.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

In het kader van de programmaliijn Werkende Minima uit het programma Samen tegen Armoede 2018 – 2022 is een verkenning uitgevoerd naar staand beleid en reeds ingezette maatregelen rond de positie van werkende armen. In de verkenning staat de vraag centraal op welke manier de gemeente Dordrecht kan bijdragen aan de positieverbetering van werkende armen. De eerste uitkomsten van deze verkenning zijn, tussentijds, gedeeld met een afvaardiging van uw raad op 10 september 2019. De verkenning is nu afgerond en uitgewerkt naar een aantal denkrichtingen met aanvullende, kansrijke acties.

Hieronder leest u de hoofdlijnen; de uitkomsten van de verkenning worden uitgebreid toegelicht in de bijlage.

Wat is de te delen informatie?

Werkende armen: omvang en kenmerken van de groep

Landelijk onderzoek (SCP, 2018) laat zien dat een aanzienlijk deel van de armen in Nederland, werkt. In 2017 ging het in Dordrecht om zo'n 1500 huishoudens, circa 4,8% van de werkenden in Dordrecht. Alleenstaanden, zzp'ers en mensen met een migratie-achtergrond behoren vaker tot de groep werkende armen. Ze werken weinig uren, tegen lage tarieven of moeten met een klein salaris een groot huishouden onderhouden. Waarschijnlijk zal deze groep groeien door de economische recessie als gevolg van Corona.

Effectieve maatregelen tegen armoede onder werkenden

Het SCP stelt vast dat effectieve maatregelen tegen armoede onder werkenden, zich moeten richten op de volgende vier terreinen: inkomensondersteuning; onderwijs en ontwikkeling; schuldhulpverlening; ondersteuning van inzetbaarheid op de arbeidsmarkt (bv. kinderopvang).

Effectievere inzet door de gemeente

Het SCP stelt ook dat gemeenten beperkt invloed hebben op de positie van werkende armen. De meest invloedrijke maatregelen neemt het Rijk. In de Drechtsteden geldt daarbij dat veel relevante maatregelen regionaal worden genomen.

Toch kan de gemeente wel degelijk bijdragen aan de positie van werkende armen door:

- als overheid ervoor te zorgen dat voorzieningen goed toegankelijk zijn en goed aansluiten bij de behoefte van werkenden en, door onze invloed in te zetten, andere werk- en opdrachtgevers te betrekken in de bestrijding van armoede onder hun werk- en opdrachtnemers;
- als werk- en opdrachtgever maatregelen te treffen om armoede te voorkomen onder onze eigen werknemers of de werknemers van onze opdrachtnemers.

Kansen vanuit onze rol als overheid

1. Verbeterd bereik van inkomensondersteuning en schuldhulpverlening

Volgens het SCP gebruiken werkende minima voorzieningen voor inkomensondersteuning (bv. bijzondere bijstand of inkomenstoeslagen) of schuldhulpverlening vaak niet omdat zij niet weten dat die er zijn of hoe zij die kunnen krijgen. Dit kan verbeterd worden in Dordrecht met de volgende acties:

1. Spreekuren SWT, SDD en Leerwerkloket buiten kantooruren maakt hun dienstverlening beter toegankelijk voor werkenden.
2. Vroeg Eropaf na kantooruren: door huishoudens ook buiten kantooruren te benaderen bij betaalachterstanden (Vroeg Eropaf), worden werkenden beter bereikt.
3. Informatie-loket voor werkgevers: voor werkgevers met armoede-gerelateerde hulpvragen, met name voor MKB- bedrijven zonder eigen specialistische HRM-afdeling.
4. Sociaal Wijkteam voor werkgevers: dit team kan een rol vervullen bij toeleiding en samenwerken met dienstverlening van ARBO- gerelateerde zorg zoals een bedrijfsarts of bedrijfsmaatschappelijk werk.
5. Lobby bij werkgevers: om aandacht voor de effecten van armoede voor bedrijf en samenleving zodat zij armoede willen aanpakken onder hun werk- en opdrachtnemers.
6. Informatiecampagne gericht op werkenden en werkgevers: die werkgevers laat weten hoe zij kunnen handelen en waar zij terecht kunnen met een werknemer met geldproblemen.

2. Toeleiding naar en uitbreiding van mogelijkheden voor onderwijs en ontwikkeling

Het volgen van onderwijs verbetert de positie van werkenden op de arbeidsmarkt structureel. De gemeente kan de toeleiding naar en de toegankelijkheid van onderwijs verbeteren voor werkende armen met de volgende acties:

1. Toeleiding training basisvaardigheden verbeteren: Sociale Wijkteams kunnen een intensievere rol vervullen in het signaleren van gebrekkige basisvaardigheden, een belangrijke blokkade voor goed werk, en de toeleiding naar beschikbare trainingen en opleidingen.
2. Vergroten bekendheid en inzet Leerwerkloket: het Leerwerkloket is er om inwoners toe te leiden naar opleidingen voor banen waarin vacatures zijn. Deze functie kan verbeteren door onze inzet op grotere bekendheid en intensievere dienstverlening aan werkgevers.
3. Ontwikkeling lokale aanpak Leven Lang Ontwikkelen beleid: de gemeente sluit aan bij de ontwikkeling van het Leven Lang Ontwikkelen beleid van het Rijk, gericht op toeleiding en opleiding van werkende minima, direct of via werkgevers. Hoe moet nader worden verkend.
4. Lokale uitwerking van de afspraken gemaakt in het Human Capital Akkoord Zuid-Holland: het Akkoord wordt uitgewerkt naar een regionale en lokale invulling, o.a. in de Groeiagenda. Daarin kunnen werkende armen in Dordrecht een doelgroep zijn.

5. Ontwikkeling beleid volwassenenonderwijs gericht op werkenden: aansluiten op de opleidingsbehoefte van de doelgroep kan door (1) volwassenenonderwijs beter toegankelijk te maken voor werkenden, in het bijzonder de toegang tot Entree en niveau 1 beroepsonderwijs, bijvoorbeeld door (mede)financiering voor de opleidingen; (2) de bestaande rol als contactgemeente van de aanpak tegen laaggeletterdheid verder te versterken, te versnellen en meer te richten op werkgevers.

Kansen vanuit onze eigen rol als werk- en opdrachtgever

Verkend is of de gemeente oog heeft voor eigen werknemers die, bijvoorbeeld door schulden, in armoede leven. Verkend is ook of armoede een rol speelt in de relatie van de gemeente als opdrachtgever met opdrachtnemers. Het volgende bleek:

Overheidspersoneel loopt een relatief kleine kans op armoede. Dat geldt ook in Dordrecht. Incidenteel zijn er wel medewerkers met geldproblemen, bijvoorbeeld door schulden. Deze medewerkers zijn aangewezen op generieke voorzieningen. Preventief of ondersteuningsbeleid gericht op het voorkomen van schulden of armoede is er niet maar wel zinvol.

Als opdrachtgever contracteert de gemeente partijen met werknemers die tot de risicogroepen behoren. In de relatie met opdrachtgevers, besteedt de gemeente nog geen aandacht aan dit onderwerp. Dit kan in haar contractmanagement bijvoorbeeld door het opnemen van specifieke voorwaarden in contracten. Hoe dat kan, moet nader worden uitgewerkt.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Als gevolg van de coronacrisis zullen de bestaanszekerheid, werk en economie fors onder druk komen te staan. Gezien de verwachte impact zijn wij voornemens om te kijken waar de prioriteiten liggen binnen het programma en extra te investeren in het tegengaan van armoede onder werkenden. Samen met onze partners en betrokken partijen werken wij de acties daartoe uit in concrete voorstellen. Als nodig compenseren we bezuinigingen op de SDD om bestaanszekerheid voor onze inwoners te waarborgen. We bundelen dit in een voorstel richting uw raad dit najaar voor de intensivering van het programma Samen tegen Armoede 2020 en verder.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Wij werken de in deze raadsinformatiebrief genoemde acties verder uit en leggen uw raad voor de begrotingsbehandeling 2021 e.v. een set uitgewerkte voorstellen, voorzien van een dekkingsvoorstel, voor.

Bij dit dekkingsvoorstel worden de in de kadernota genoemde middelen ter compensatie van bezuinigingen op bestaanszekerheid bij de SDD betrokken.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

RIS dossier 2093399. Raadsbesluit Samen tegen armoede 2018 – 2022. 20 februari 2018

Bijlagen

1. Verkenning werkende armen 25 juni 2020